

Ukazała się polska edycja „Księgi Sprawiedliwych wśród Narodów Świata”

■ KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA 2009-03-25, ostatnia aktualizacja 2009-03-25 15:01:33.0

Pierwsze polskie wydanie „Księgi Sprawiedliwych wśród Narodów Świata” ukazało się staraniem Fundacji Instytut Studiów Strategicznych. Zaprezentowane dziś w Warszawie dzieło zawiera biogramy Polaków, którzy w czasie II wojny światowej ratowali Żydów. Ponad 6 tys. z nich zostało już uhonorowanych przez państwo Izrael medalem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”. Wśród ratujących Żydów były zarówno postacie znane, jak i tzw. zwykli ludzie, znani tylko najbliższym i sąsiadom.

Bohaterem historii pomocy Żydom oraz pionierem badań nad tym zagadnieniem jest prof. Władysław Bartoszewski - podkreślił podczas prezentacji księgi dr Dariusz Libionka, redaktor naukowy publikacji. Prof. Bartoszewski angażował się w prace „Żegoty” ale też pomagał wielu żydowskim uciekinierom na własną rękę.

W Księdze Sprawiedliwych znalazły się biogramy 5374 Polaków uznanych za Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Wśród nich jest m.in. biogram pisarza Jana Dobraczyńskiego, który jako kierownik Referatu Opieki nad Dzieckiem w Zarządzie Miejskim Warszawy pomagał Żegocie przekazując członkom organizacji fałszywe dokumenty dla dzieci żydowskich, potwierdzające ich sieroctwo, dzięki czemu mogły zostać umieszczone w różnych instytucjach katolickich. W ten sposób uratował ok. 300 dzieci nie oczekując niczego w zamian.

Księga wspomina o Mieczysławie Foggu, jednym z najbardziej znanych przedwojennych polskich piosenkarzy, który nie opuścił żydowskich przyjaciół podczas okupacji, udzielając im schronienia w swoim mieszkaniu. Podobnie postąpili Anna i Jarosław Iwaszkiewiczowie, pomagając prześladowanym znajomym i wynajdując im kryjówki oraz znany poeta i noblista Czesław Miłosz, który niósł pomoc Żydom ukrywającym się po „aryjskiej” stronie Warszawy. Z kolei Irena Sendlerowa wykorzystując swoje kontakty z sierocińcami i ochronkami wysyłała do nich żydowskie dzieci, ratując im życie. Za ratowanie Żydów stracili życie Józef i Wiktoria Ulmowie wraz z szóstką dzieci mieszkający w wiosce Markowa. Zginęli, ponieważ dali schronienie sześcioposobowej rodzinie żydowskiej.

„Historie opisane w Księdze to dzieje zwykłych ludzi, obcych i sąsiadów a jednocześnie bohaterów, którzy nie bacząc na grożącą im i najbliższym karę śmierci nieśli pomoc Żydom. Pomagali, bo tak nakazywało im sumienie, ich chrześcijańska wiara, zwyczajne poczucie przyzwoitości” - podkreśliła Anna Szymańska-Klich, prezes zarządu Fundacji Instytut Studiów Strategicznych, która jest wydawcą Księgi.

Zdaniem prof. Władysława Bartoszewskiego „Księga Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata” ma podstawowe znaczenie dla pełnego poznania historii zagłady narodu żydowskiego, a także zrozumienia złożoności stosunków polsko-żydowskich. Istotne jest to, że obok dokumentacji Zagłady, zgromadzono także kartotekę osób sprawiedliwych. Prof. Bartoszewski stwierdził też, że w Polsce do roku 1989 nie były możliwe obiektywne badania i publikacje na temat relacji polsko-żydowskich.

- To trudna i słabo badana w poprzednich dziesięcioleciach tematyka - potwierdza Tomasz Merta, podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego zdaniem, Księga jest symbolem, który pokazuje, że II wojna światowa, Zagłada były tak dramatyczne, iż trudno mówić o tym, co było chwalebne i szlachetne.

Minister Merta podkreślił, że Księga jest szczególnym wyrazem hołdu wobec tych wszystkich, którzy zostali w niej opisani. Umieć być ludźmi w nieludzkich czasach. Człowiek jest zdolny do rzeczy wielkich i szlachetnych i ta księga o tym mówi - dodał.

Polskie wydanie „Księgi Sprawiedliwych wśród Narodów Świata” zostało opracowane na bazie publikacji w języku angielskim, która powstała z inicjatywy Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie pod redakcją prof. Israela Gutmana.

KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA